

Kust, stränder och öar, Strandnära befolkning

2013

MI0812

Innehåll

0	Allmänna uppgifter	2
0.1	Ämnesområde	2
0.2	Statistikområde	2
0.3	SOS-klassificering	2
0.4	Statistikansvarig	2
0.5	Statistikproducent	2
0.6	Uppgiftsskyldighet	2
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	2
0.8	Gallringsföreskrifter	3
0.9	EU-reglering	3
0.10	Syfte och historik	3
0.11	Statistikanvändning	3
0.12	Uppläggnings- och genomförande	3
0.13	Internationell rapportering	4
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
1	Översikt	5
1.1	Observationsstorheter	5
1.2	Statistiska målstorheter	5
1.3	Utfloeden: statistik och mikrodata	7
1.4	Dokumentation och metadata	7
2	Uppgiftsinsamling	8
2.1	Ram och ramförfarande	8
2.2	Urvalsförfarande	8
2.3	Mätinstrument	8
2.4	Insamlingsförfarande	8
2.5	Databeredning	9
3	Statistisk bearbetning och redovisning	10
3.1	Skattningar: antaganden och beräkningsformler	10
3.2	Redovisningsförfaranden	10
4	Slutliga observationsregister	11
4.1	Produktionsversioner	11
4.2	Arkiveringsversioner	11
4.3	Erfarenheter från senaste undersökningsomgången	11

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Miljö

0.2 Statistikområde

Statistikområde: Markanvändning

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

0.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån, SCB

Postadress: Box 24300, 104 51 Stockholm

Besöksadress: Karlavägen 100

Kontaktperson: Johan Stålnacke

Telefon: 08-5069 47 05

Telefax: 08-5069 4348

E-post: förnamn.efternamn@scb.se

0.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån, SCB

Postadress: Box 24300, 104 51 Stockholm

Besöksadress: Karlavägen 100

Kontaktperson: Johan Stålnacke, Karin Hedeklint

Telefon: 08-506 947 05, 08-506 945 14

Telefax: 08-5069 43 48

E-post: förnamn.efternamn@scb.se

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99).

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns

dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

0.8 Gallringsföreskrifter

Ej aktuellt.

0.9 EU-reglering

Ej aktuellt.

0.10 Syfte och historik

Statistiken syftar till att ge basinformation om Sveriges kust, stränder och öar. Basuppgifterna består av statistik om kust- och strandlängd, antal öar, omkrets öar, samt befolkning och byggnader på öar och längs vatten.

Statistiken gjordes för första gången år 2000. Befolkning på öar uppdaterades för år 2005 och 2008.

En rapport om smala vattendrag togs fram för år 2005(MI 50 SM 0501). Smala vattendrag definierades som vattendrag 1-6 meter breda. Statistiken redovisade vattendragens längd, landareal inom 50 meter från vattnet samt byggnader inom 50 meter.

Tack vare SCB:s medverkan i geodatasamverkan, från 2011, förbättrades möjligheterna att uppdatera statistiken genom den ökade tillgången på geodata. Lantmäteriets vattenmask, som tas från fastighetskartan, kunde hämtas oftare än tidigare. 2012 uppdaterades därför statistiken om kust- och strandlängder.

Under 2014 togs helt ny statistik fram, som beskrev befolkningen inom 100 meter från vatten. Vatten och befolkningsuppgifter för 2013 kombinerades med uppgifter om befolkningens könsfördelning, ålder, utbildningsnivå, förvärvsarbete och inkomst.

Under 2014 planeras en uppdatering av statistik över antal, omkrets och areal öar, eventuellt med uppgifter om befolkning och byggnader.

0.11 Statistikanvändning

Statistiken används bland annat som allmän bakgrundsinformation för analyser av den strandnära bebyggelseutvecklingen och av boendet på öar och i skärgårdsområden. Intresse för sådana studier och analyser finns hos Naturvårdsverket, Tillväxtanalys och Boverket.

0.12 Uppläggning och genomförande

Grundmaterialet för undersökningen utgörs av Lantmäteriverkets digitala vattenmask (vattenkarta) i skalan 1:10 000. Det är skikt ”mv” i fastighetskartan som används. Materialet har erhållits från Lantmäteriverket i form av MapInfo-filer, upplagda på 5x5-kmrutor.

Kustlinjen har lokaliserats med hjälp av SMHI:s sjöregister och andra källor, varvid havsvatten och insjövatten har kunnat särskiljas. Vattenytorna i Väneren, Vättern, Mälaren och Hjälmaren särskiljdes på liknande sätt.

Materialet har bearbetats i GIS-miljö i ArcInfo och MapInfo, där bl.a. 5x5-kntrutorna har slagits samman till länsfiler. Öar har framställts ur "hålén" i vattenmasken.

Vidare statistikbearbetning har gjorts i MapInfo och Excel. Fördelningen av statistiken på kommuner har gjorts med hjälp av kommungränser uppbyggda med hjälp av fastighetsgränser.

Registeruppgifter om inkomst, utbildningsnivå och förvärvsarbetande har kopplats mot befolkningen via personnummer. Adresspunkter för den folkbokförda befolkningen har använts. Runt punkterna har en bufferzon med 100 meters radie skapats. När vatten finns inom bufferzonen anses adressen vara strandnära.

0.13 Internationell rapportering

Det ställs inga krav på internationell rapportering för den här statistiken.

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Det finns inga planerade förändringar.

1 Översikt

Statistiken avser att redovisa fakta om kust, stränder och öar, bl.a. avseende längder, arealer och befolkning. Statistiken visar uppgifter om samtliga sträckor kust och stränder samt alla öar i Sverige.

Föreliggande kvalitetsdeklaration beskriver tidigare publicerad statistik inom produkten, samt den senast publicerade statistiken över Strandnära befolkning 2013-12-31.

1.1 Observationsstorheter

Basuppgifter kust, stränder, öar:

All kust och strand i Sverige, så som de framträder i skala 1:10 000. Kustlinje motsvarar fastlandskust, d.v.s. linjen där det svenska fastlandet möter havsvatten. Strandlinje avser alla övriga fall där land möter vatten, d.v.s. runt öar, samt längs insjöar och vattendrag.

Som ö räknas i princip alla objekt som är omflutna av vatten, så som de framträder i skala 1:10 000. I fjällen är skalan 1:50 000. Huvuddelen av statistiken avser delpopulationen Bebodda öar, vilket är öar där boende finns registrerad på fastighet.

Strandnära befolkning 2013-12-31:

Strandnära befolkning enligt Registret för totalbefolkning (RTB), med koordinater. En person räknas som strandnära om adresspunkten för folkbokföringsadressen ligger inom 100 meter från vatten.

1.2 Statistiska målstorheter

Basuppgifter kust, stränder, öar:

- Längd på kust och stränder, samt omkrets på öar
- Landareal, samt inom X antal meter från vatten
- Antal öar
- Antal bebodda öar
- Antal tätorter per ö
- Befolkning och byggnader på öar, samt inom X antal meter från vatten
- Landförbindelse till ett urval öar
- Tätorter på ett urval öar
- Befolkningsförändringar på öar

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Öar, fördelat på: - Öar i hav - Öar i insjöar och vattendrag	Kommun, län, riket	Antal	
	Storleksklasser ¹	Landareal	Hektar, kvadratmeter, kvadrat-

			kilometer
		Omkrets	Kilometer
Bebodda öar, fördelat på:	- Kommun, län, riket	Landareal	Hektar
- Öar i hav	- Enskilda öar	- Antal	
- Öar i insjöar och vattendrag		- Befolkning 001231	
		- Befolkning 051231	
		- Befolkning 081231	
		- Antal tätorter	
		- Typ av landförbindelse	
		- Antal öar med befolkning ≥ 50	
Kust- och strandlinje, fördelat på:	- Län	- Längd	- Kilometer
- Insjöar, vattendrag	- Kommuner	- Andel av total kust- och strandlängd	- Procent
- Öar i insjöar		- Andel av total fastlandskust och sträcka runt havsöar	
- Havsöar			
- Fast-landskust			
- Kust och strand totalt			
Strandlängd kring de fyra största sjöarna, fördelat på:	- Län	Längd	Kilometer
- Vänern	- Kommuner		
- Vättern			
- Mälaren			
- Hjälmarén			

1) Storleksklasser, landareal: < 100 m², 100-1000 m², 0,1-1 ha, 1-10 ha, 10-100 ha, 1-10 km², 10-100 km², 100-1000 km², > 1000 km²

Strandnära befolkning 2013-12-31:

- Befolkning inom 100 meter från vatten
- Könsfördelning, åldersfördelning, utbildningsnivåer, förvärvsarbete och inkomstnivåer för befolkning inom 100 meter från vatten

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Befolkning inom 100 meter från vatten 2013-12-31	- Totalt	- Folkmängd inom 100 meter från vatten och andel av total folkmängd:	- Antal
	- Län		- Andel %
	- Kommun	o Totalt	
	- Inom tätort	o Inom tätort	
	- Utanför tätort	o Utanför tätort	
		- Antal boende per km kust och strand	

	<ul style="list-style-type: none"> - Totalt - Län - Inom tätort - Utanför tätort 	Andel strandnära boende per: <ul style="list-style-type: none"> - Kön - Åldersgrupp - Utbildningsnivå - Förvärvsarbete - Inkomstnivå 	<ul style="list-style-type: none"> - Antal - Andel %
Total befolkning 2013-12-31	<ul style="list-style-type: none"> - Totalt - Län - Kommun - Inom tätort - Utanför tätort 	Andel total befolkning per: <ul style="list-style-type: none"> - Kön - Åldersgrupp - Utbildningsnivå - Förvärvsarbete - Inkomstnivå 	<ul style="list-style-type: none"> - Antal - Andel %

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

Resultaten från undersökningarna har presenterats i Statistiska Meddelanden serie Na 50. Delar av resultaten finns inlagda i SCB:s databaser. Båda publikationsformerna finns tillgängliga på SCB:s hemsida: www.scb.se. Resultaten i sammandrag har presenterats i SCB-publikationerna Markanvändningen i Sverige och Statistisk årsbok.

1.4 Dokumentation och metadata

Produkten finns dokumenterad i olika detaljeringsgrad på SCB:s hemsida: <http://www.scb.se/MI0812>.

2 Uppgiftsinsamling

2.1 Ram och ramförfarande

Basuppgifter kust, stränder, öar:

I ramen ingår samtliga vattendrag enligt Lantmäteriets vattenkarta, så som de framträder i skala 1:10 000. Denna skala medför att sjöar och öar som endast är ett 10-tal m² stora medräknas. De smalaste vattendragen som ingår i dataunderlaget, vars stränder medräknas, är sex meter breda.

Vattendrag smalare än sex meter redovisas som linjeobjekt i kartunderlaget. De ingår inte i ramen för framtagande av kust, stränder och öar, men statistik över dem har tagits fram i en särskild publikation.

Strandnära befolkning 2013-12-31:

Ram för den strandnära befolkningen är Registret för totalbefolkning (RTB), med koordinater, 2013-12-31.

2.2 Urvalsförfarande

Basuppgifter kust, stränder, öar:

Kust definieras som fastlandskust, d.v.s. linjen där fastland möter havsvatten. Begreppet strandlinje används i alla övriga fall där land möter vatten. Som ö räknas i princip alla objekt som är omflutna av vatten, vilket innebär att de minsta öarna endast är något tiotal kvadratmeter stora. En mer ingående redogörelse över urvalet av öar finns i dokumentationen av statistikens kvalitet 2013: 'Beskrivning av statistiken', tillgänglig på www.scb.se/MI0812.

Bebodda öar avser öar med befolkning skriven på fastighet, vars koordinater sammanfaller med ö-polygoner i dataunderlaget.

Strandnära befolkning 2013-12-31:

Adresspunkter för den folkbokförda befolkningen har använts. Runt punkterna har en bufferzon med 100 meters radie skapats. När vatten finns inom bufferzonen anses adressen vara strandnära.

2.3 Mätinstrument

Uppgifterna har inhämtats via register och kartor.

2.4 Insamlingsförfarande

Basuppgifter kust, stränder, öar:

Grundmaterialet utgörs av Lantmäteriverkets digitala s.k. vattenmask i skalan 1:10 000. Materialet erhöles från Lantmäteriverket som MapInfo-filer upplagt på 5x5-km-rutor. Totalt bestod materialet av ca 400 Mb koordinatfiler. Kustlinjen lokaliserades bland annat med hjälp av SMHI:s sjöregister, varvid havsvatten och insjövatten kunde särskiljas. Vattenytorna i Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmaren särskildes på liknande sätt.

Bebodda öar erhölls genom att de digitala ö-polygonerna samkördes med koordinatsatt befolkningsregister. Bebodda öar utan fast landförbindelse söktes ut och namnsattes via kartstudier. Uppgifterna om bilfärja hämtades från Vägverkets webbplats, kartor och andra webbplatser.

Strandnära befolkning 2013-12-31:

Registeruppgifter om inkomst, utbildningsnivå och förvärvsarbetande kopplades mot befolkningen via personnummer.

2.5 Databeredning**Basuppgifter kust, stränder, öar:**

Materialet överfördes till ArcInfo-miljö, där bl.a. 5x5-kmrutorna slogs samman till länsfiler. Längder har beräknats i MapInfo. Öar har tagits fram ur ytor som har varit omslutna av vatten

Strandnära befolkning 2013-12-31:

Databeredning gjordes i SQL.

3 Statistisk bearbetning och redovisning

Vidare statistikframställning skedde i MapInfo och Excel. Fördelningen av statistiken på kommuner har skett med kommungränser genererade från fastighetsgränser där enklaver och exklaver är bortrensade.

Befolkningssiffror för enskilda öar har granskats på mikronivå, genom jämförelser med data från föregående år samt data för bebyggelse och fastighetsgränser. De öar som enligt byggnadsregistret saknar byggnader har tagits bort ur den slutliga redovisningen av bebodda öar. Granskning har även gjorts på makronivå med hjälp av resultatet från tidigare undersökningar.

3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

Det har inte gjorts några skattningar vid bearbetning av data. Eftersom det är en totalundersökning har inga antaganden gjorts.

3.2 Redovisningsförfaranden

Resultaten från undersökningarna har presenterats i Statistiska Meddelanden serie MI 50. Där finns text, tabeller och kartor. Resultaten i sammandrag har presenterats i publikationen "Markanvändningen i Sverige" (SCB) samt i Statistisk årsbok (SCB).

Resultaten redovisas också i sin helhet på SCB:s webbplats: www.scb.se, i SCB:s databaser, samt i tabeller och kartor.

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

I det här dokumentet (SCBDOK) har framtagningen av nedanstående slutliga observationsregister beskrivits.

Register	Kust, stränder och öar
Registervariant	Kust, stränder och öar
Registerversion	Strandnära befolkning 2013

Fortsatt dokumentation, av registrens detaljerade innehåll, finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m. Dokumentationen hittar du här: <https://www.h2.scb.se/metadata>. Klicka dig fram med hjälp av namnen på Register, Registervariant och Registerversion som är angivna i ovanstående tabell.

4.2 Arkiveringsversioner

Ej aktuellt.

4.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

Inget att rapportera.